

**Umowy dotyczące spadków.
Komentarz praktyczny.
Wzory przykładowych umów.
Klauzule umowne.
Orzecznictwo**

Spis treści

Przedmowa	XIII
Wykaz skrótów	XV
Literatura	XXI
Część I. Komentarz praktyczny z orzecnictwem	1
Rozdział 1. Dziedziczenie i spadek – podstawowe pojęcia i regulacje prawne	9
1. Charakterystyka instytucji dziedziczenia	9
1.1. Dziedziczenie jako sukcesja uniwersalna	9
1.2. Prawo do dziedziczenia	13
1.3. Tytuły powołania do dziedziczenia	14
1.3.1. Zamknięty katalog tytułów dziedziczenia	14
1.3.2. Prymat dziedziczenia testamentowego	15
1.3.3. Subsydiarny charakter dziedziczenia ustawowego .	16
2. Spadek	17
2.1. Pojęcie spadku	17
2.2. Cywilnoprawny i majątkowy charakter spadku	18
2.3. Prawa i obowiązki ściśle związane z osobą spadkodawcy	18
2.4. Prawa spadkodawcy przechodzące na inne osoby w drodze następstwa szczególnego	19
2.5. Skład spadku	19
3. Spadkodawca i spadkobiercy	23
3.1. Otwarcie i nabycie spadku	23
3.2. Zdolność do dziedziczenia	25
3.3. Niegodność dziedziczenia	27
4. Dziedziczenie ustawowe	30
4.1. Krąg spadkobierców ustawowych	30
4.2. Kolejność powołania do dziedziczenia i udziały spadkowe	34
4.3. Dziedziczenie zstępnych i małżonka spadkodawcy	36

4.4. Dziedziczenie małżonka, rodziców i rodzeństwa spadkodawcy	38
4.5. Dziedziczenie dziadków spadkodawcy	40
4.6. Dziedziczenie pasierbów spadkodawcy	42
4.7. Dziedziczenie gminy albo Skarbu Państwa	43
4.8. Dziedziczenie w razie przysposobienia	44
5. Dziedziczenie testamentowe	45
5.1. Testament	45
5.1.1. Pojęcie testamentu	45
5.1.2. Swoboda testowania	46
5.1.3. Formy testamentów	49
5.1.3.1. Testamenty zwykłe i szczególne	49
5.1.3.2. Znaczenie tzw. rygorystyki formalnego	50
5.1.3.3. Testament własnoręczny	51
5.1.3.4. Testament notarialny	52
5.1.3.5. Testament allograficzny	53
5.1.3.6. Testament ustny	56
5.1.3.7. Testament podróżny	60
5.1.3.8. Testament wojskowy	61
5.2. Treść testamentu	62
5.2.1. Rozrządzenia testamentowe	62
5.2.2. Ustanowienie spadkobiercy	62
5.2.2.1. Powołanie do dziedziczenia	62
5.2.2.2. Testament negatywny	64
5.2.2.3. Podstawienie	65
5.2.2.4. Przyrost	66
5.2.3. Zapis zwykły i polecenie	67
5.2.3.1. Pojęcie i przedmiot zapisu zwykłego	67
5.2.3.2. Wykonanie zapisu zwykłego	70
5.2.3.3. Przedawnienie roszczenia z tytułu zapisu zwykłego	71
5.2.3.4. Zapis gospodarstwa rolnego	72
5.2.3.5. Pojęcie i charakter prawny polecenia	73
5.2.4. Zapis windykacyjny	74
5.3. Wyłączność testamentowego rozrządzenia na wypadek śmierci	76
5.4. Zakaz testamentów wspólnych	77
5.5. Zdolność i wola testowania	78
5.6. Nieważność testamentu	80
5.6.1. Przyczyny nieważności	80
5.6.2. Ustalenie nieważności testamentu	82
5.6.3. Konwersja nieważnego testamentu	82

5.7. Odwołanie testamentu	84
5.8. Ogłoszenie testamentu	87
5.9. Wykładnia testamentu	88
5.10. Wykonawca testamentu	89
6. Przegląd orzecznictwa	93
Rozdział 2. Umowy dotyczące spadku w świetle obowiązującego prawa polskiego	99
1. Znaczenie autonomii woli i rola umowy w polskim prawie spadkowym	99
2. Zakaz zawierania umów o spadek po osobie żyjącej	102
2.1. Geneza, rodzaje i funkcje umów dotyczących spadku ...	102
2.2. Uzasadnienie zakazu zawierania umów o spadek po osobie żyjącej	103
2.3. Zakres zakazu zawierania umów o spadek po osobie żyjącej	106
2.3.1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy	106
2.3.2. Zakaz z art. 1047 KC a tytuł dziedziczenia	107
2.3.3. Reguła kolizyjna	107
3. Typy dopuszczalnych umów dotyczących spadku	107
4. Umowy dotyczące spadku w europejskim rozporządzeniu 650/2012	110
5. Umowy dotyczące spadku a wybrane instytucje podobne ...	114
5.1. Darowizna na wypadek śmierci	114
5.2. Testament wspólny	116
5.3. Ubezpieczenie na życie	119
5.4. Bankowa dyspozycja na wypadek śmierci	124
5.5. Odwrócona hipoteka	127
5.6. Umowa o dożywocie	129
6. Przegląd orzecznictwa	137
Rozdział 3. Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia	145
1. Ogólna charakterystyka umowy o zrzeczenie się dziedziczenia	145
1.1. Pojęcie (istota) umowy o zrzeczenie się dziedziczenia .	145
1.2. Przedmiot zrzeczenia	146
1.2.1. Zrzeczenie się dziedziczenia ustawowego	146
1.2.2. Zrzeczenie się prawa do zachowku	148
1.3. Charakter prawny umowy o zrzeczenie się dziedziczenia	151
1.3.1. Uwagi ogólne	151
1.3.2. Czynność prawna podobna do czynności rozporządzających	151

1.3.3. Brak zobowiązania do świadczenia	152
1.3.4. Problem kauzalności umowy	152
1.3.5. Czynność prawna <i>mortis causa</i>	153
1.3.6. Problem odpłatności i wzajemności	153
1.4. Umowa o zrzeczenie się dziedziczenia jako samodzielna czynność prawna	154
1.5. Funkcje zrzeczenia się dziedziczenia	155
2. Przesłanki ważności umowy o zrzeczenie się dziedziczenia ..	156
2.1. Treść, strony i forma	156
2.2. Wady oświadczenia woli	159
3. Zrzeczenie się dziedziczenia a odrzucenie spadku	160
4. Skutki zrzeczenia się dziedziczenia	162
4.1. Ogólna charakterystyka skutków zrzeczenia się dziedziczenia	162
4.2. Brak wymogu zgody osób trzecich i odmienne zastrzeżenie umowne	162
4.3. Zrzeczenie się a zdolność dziedziczenia	164
4.4. Prawo do zachowku	165
4.5. Warunkowe zrzeczenie się dziedziczenia	165
4.6. Problem dopuszczalności częściowego zrzeczenia się dziedziczenia	165
4.7. Problem dopuszczalności zrzeczenia się spadku na rzecz innej osoby	168
5. Uchylenie zrzeczenia się dziedziczenia	172
5.1. Umowa uchylająca zrzeczenie się dziedziczenia	172
5.2. Odwołanie zrzeczenia się dziedziczenia	173
5.3. Powołanie do dziedziczenia w testamencie	173
5.4. Strony umowy uchylającej	174
5.5. Modyfikacja zrzeczenia się dziedziczenia	174
5.6. Uchylenie się od skutków prawnych umowy	174
6. Przegląd orzecznictwa	174
Rozdział 4. Umowa darowizny na wypadek śmierci	177
1. Ogólna charakterystyka prawna umowy darowizny	177
1.1. Darowizna jako umowa	177
1.2. Przedmiot darowizny	181
1.3. Nieodpłatne przysporzenia majątkowe niebędące darowizną	183
1.4. Odpowiedzialność stron	187
1.5. Skutki niedostatku darczyńcy	189

2. Szczególne rodzaje darowizn	190
2.1. Uwagi ogólne	190
2.2. Charakterystyka wybranych rodzajów darowizn	190
2.3. Darowizna połączona z poleceniem świadczenia po śmierci darczyńcy	195
3. Zawarcie i wykonanie darowizny	196
4. Odwołanie darowizny	198
4.1. Regulacja prawna i charakter odwołania darowizny	198
4.2. Odwołanie darowizny niewykonanej	201
4.3. Skutki odwołania darowizny niewykonanej	203
4.4. Odwołanie darowizny wykonanej	203
4.4.1. Rażąca niewdzięczność obdarowanego	203
4.4.2. Przebaczenie	208
4.5. Skutki odwołania darowizny wykonanej	208
4.6. Wyłączenie dopuszczalności odwołania darowizny	210
5. Rozwiązanie umowy darowizny	211
6. Kwestia dopuszczalności darowizny na wypadek śmierci	213
7. Istota prawna umowy darowizny zawieranej na wypadek śmierci	222
8. Przegląd orzecznictwa	226
Rozdział 5. Umowa o zbycie udziału w przedmiocie należącym do spadku	230
1. Zagadnienia ogólne	230
1.1. Istota rozporządzenia udziałem w przedmiocie należącym do spadku	230
1.2. Rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku a zbycie udziału w spadku	231
1.3. Pojęcie przedmiotu należącego do spadku	234
1.4. Czas rozporządzenia	234
2. Zgoda współspadkobierców	235
3. Skutki rozporządzenia udziałem w przedmiocie należącym do spadku	236
3.1. Skutki braku zgody	236
3.2. Nabycie udziału w dobrej wierze	238
3.3. Do kiedy obowiązują ograniczenia w zbywaniu udziału ..	239
4. Sytuacja prawna nabywcy udziału	242
4.1. Uprawnienie do żądania działu spadku (zniesienia współwłasności)	242
4.2. Odpowiedzialność zbywcy za wady	244

5. Inne ograniczenia	244
5.1. Ograniczenia wprowadzone w prawie upadłościowym	244
5.2. Ograniczenia w obrocie gruntami rolnymi	244
6. Przegląd orzecznictwa	246
Rozdział 6. Umowa o zbycie spadku (zbycie udziału w spadku)	256
1. Zagadnienia wstępne	256
1.1. Pojęcie umowy o zbycie spadku (o zbycie udziału w spadku)	256
1.2. Cel umowy o zbycie spadku	257
1.3. Skład spadku zbywanego	258
2. Treść umowy o zbycie spadku	258
2.1. Przedmiot umowy	258
2.2. Losowość umowy o zbycie spadku	259
2.3. Określenie składu spadku	260
3. Zbycie spadku (udziału w spadku) a inne umowy podobne ..	262
3.1. Umowa o zbycie udziału w spadku a zbycie udziału w przedmiocie należącym do spadku	262
3.2. Umowa o zbycie spadku a umowa o dział spadku	263
4. Cechy umowy o zbycie spadku	264
4.1. Rodzaj umowy	264
4.2. Forma umowy	265
4.3. Strony umowy	265
4.4. Ograniczenie czasowe	266
4.5. Umowa zbycia spadku zawarta pod warunkiem lub z zastrzeżeniem terminu	266
5. Skutki zbycia spadku	267
5.1. Sukcesja uniwersalna	267
5.2. Uprawnienia nabywcy	268
5.2.1. Stwierdzenie nabycia spadku	268
5.2.2. Dział spadku	269
5.3. Możliwość uchylenia się od oświadczenia o przyjęciu spadku złożonego przez spadkobiercę	269
5.4. Odpowiedzialność z tytułu rękojmi	270
5.5. Rozliczenie między stronami	270
5.6. Odpowiedzialność za długi	273
6. Inne ograniczenia	274
7. Przegląd orzecznictwa	276

Rozdział 7. Umowa o dział spadku	283
1. Dział spadku	283
1.1. Zagadnienia wstępne	283
1.2. Istota działu spadku	284
1.3. Istotne zagadnienia związane z działem spadku	286
2. Umowa o dział spadku	287
2.1. Konstrukcja umowy	287
2.2. Forma umowy o dział spadku	288
2.3. Strony umowy o dział spadku	289
2.4. Treść umowy o dział spadku	290
2.5. Dysproporcja wartości	290
2.6. Niemożliwość zmiany wielkości udziałów	292
2.7. Kompleksowość umowy	293
2.8. Umowa o częściowy lub całkowity dział spadku	298
2.9. Preferowany podział fizyczny	300
2.10. Ograniczenia w podziale nieruchomości	300
2.11. Umowa o dział spadku a przedsiębiorstwo	301
3. Wzajemne rozliczenia między spadkobiercami	301
3.1. Wzajemne rozliczenia dotyczące umowy o dział spadku ..	301
3.2. Skład majątku spadkowego (przedmiot umowy)	302
3.3. Zasada surogacji	304
3.4. Wartość spadku podlegającego podziałowi	305
4. Dział spadku a nieruchomości rolne	312
4.1. Reguła ogólna	312
4.2. Zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego	312
4.3. Sądowy dział spadku	313
4.4. Regulacja art. 216 KC	313
4.5. Kształtowanie ustroju rolnego	314
4.5.1. Uwagi ogólne	314
4.5.2. Zasada nabycia nieruchomości rolnej przez rolnika indywidualnego	315
4.5.3. Prawo nabycia nieruchomości rolnych a dział spadku	316
4.5.4. Zawiadomienie KOWR	317
4.5.5. Obowiązki związane z nabyciem nieruchomości rolnej lub gospodarstwa rolnego	317
4.5.6. Udziały lub akcje spółek będących właścicielami nieruchomości rolnych a dział spadku	318
5. Długi w dziale spadku	319
5.1. Uwagi ogólne	319

5.2. Obciążenia rzeczowe	320
5.3. Zapisy i inne rozszczenia a dział spadku	322
6. Zaliczanie darowizn i zapisów windykacyjnych na schedę spadkową	324
6.1. Zagadnienia wstępne	324
6.1.1. Regulacja ustawowa	324
6.1.2. <i>Ratio legis</i> regulacji	325
6.2. Dziedziczenie ustawowe	327
6.3. Wpływ na odpowiedzialność za długi spadkowe i udziały spadkowe	327
6.4. Zaliczenie darowizn na schedę spadkową w umownym dziale spadku	329
6.5. Krąg osób obowiązanych do zaliczenia darowizn i zapisów windykacyjnych	329
6.6. Kompetencje spadkobiercy do modyfikacji obowiązku zaliczenia darowizn i zapisów windykacyjnych na schedę spadkową	331
6.7. Darowizny podlegające zaliczeniu	332
6.8. Koszty wychowania i wykształcenia podlegające zaliczeniu na schedę spadkową	333
6.9. Darowizny drobne	333
6.10. Dyspozycja wkładem oszczędnościowym na wypadek śmierci	334
6.11. Zapis zwykły	335
6.12. Umowa dożywocia	336
6.13. Tryb przeprowadzania zaliczenia na schedę spadkową ...	336
6.14. Planowane zmiany	337
7. Przegląd orzecznictwa	338
Rozdział 8. Umowa o zarząd sukcesyjny	358
1. Uwagi ogólne	358
2. Pojęcie zarządu sukcesyjnego	359
3. Powołanie zarządcy sukcesyjnego	360
3.1. Tryby powołania zarządcy sukcesyjnego	360
3.2. Powołanie zarządcy sukcesyjnego przez przedsiębiorcę ..	360
3.3. Powołanie zarządcy sukcesyjnego po śmierci przedsiębiorcy	362
4. Status zarządcy sukcesyjnego	363
5. Kompetencje zarządcy sukcesyjnego	365
6. Umowa z zarządcą sukcesyjnym	367
6.1. Uwagi ogólne	367

6.2. Treść umowy z zarządcą sukcesyjnym	368
6.3. Forma umowy z zarządcą sukcesyjnym	369
6.4. Wynagrodzenie zarządcy sukcesyjnego	369
6.5. Zleceniobiorca według systemu ubezpieczeń społecznych	370
6.6. Kryteria ustalenia wysokości wynagrodzenia	370
7. Wygaśnięcie zarządu sukcesyjnego	371
8. Przegląd orzecznictwa	372
Część II. Wzory umów i oświadczeń	375
1. Umowa o dział spadku	377
2. Umowa darowizny udziału w spadku	379
3. Umowa sprzedaży udziału w spadku	382
4. Umowa darowizny	385
5. Oświadczenie o wyrażeniu zgody na rozporządzenie udziałem w przedmiocie należącym do spadku	387
6. Oświadczenie o powołaniu zarządcy sukcesyjnego	388
7. Oświadczenie o powołaniu zarządcy sukcesyjnego oraz zarządcy sukcesyjnego rezerwowego	389
8. Oświadczenie o udzieleniu prokury wraz z zastrzeżeniem, że prokurent z chwilą śmierci stanie się zarządcą sukcesyjnym	391
9. Oświadczenie o wyrażeniu zgody na pełnienie funkcji zarządcy sukcesyjnego	393
10. Oświadczenie o wyrażeniu zgody na pełnienie funkcji zarządcy sukcesyjnego rezerwowego	395
11. Umowa o zarząd sukcesyjny	397
Indeks	401

[Przejdź do księgarni →](#)